

SAYI:

BAŞVURU NO:

KARAR TARİHİ : 31/07/2017

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN

: ...

-

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ

:

BAŞVURUYA KONU İDARE

:

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü

BAŞVURUNUN KONUSU

:

İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesinin, uzaktan eğitim ders içeriklerinin işitme engellilere uygun hale getirilmesi talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ

:

20.11.2016

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza 20/11/2016 tarihinde e-başvuru yoluyla yapılan başvuruda, ..., İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi (AUZEF) Gazetecilik Bölümü 2. sınıf öğrencisi bir işitme engelli olduğunu, AUZEF eğitim linki olan <http://ue.istanbul.edu.tr/login/index.php> adresine kullanıcı adı ve şifre ile girilerek sistemde bulunan ders notlarının uzman veya bilirkişi tarafından incelenmesini; canlı video dersinde ekranın küçük olduğunu, alt yazısının bulunmadığını ve bazı ders notlarında hazırlık sorularına yer verilmediğini, özel işitme cihazı ya da kulaklık yardımıyla derslerin takibinin yapılabilmeyeceği hususunda eğitim odyolojisinin karar vermesini, kullanılan yazılı materyaller ve video ile yayınlanan görüntülerin işitme engellilerinin eğitimine uygun olup olmadığının tespit edilmesini; kavrayamadığı konularda üniversitedeki Program Koordinatörü ve/veya öğretim elemanlarının kendisini yönlendirdiğini iddia eden AUZEF yetkililerince yapılan yönlendirmelerin belgelendirilmesi gerektiğini belirterek sıraladığı öneriler doğrultusunda sorunlarının çözümü konusunda yardım talep etmiştir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının konuya ilişkin 10/05/2017 tarihli 81135 sayılı yazısı ve eklerinde özetle;

2.1. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Dekanlığının 04/05/2017 tarihli ve 170662 sayılı yazısında;

“-Öğrencinin transkriptinin incelendiği, döneminde almış olduğu dersleri veren tüm öğretim elemanlarına konu ile ilgili gerekli uyarı ve bilgilendirme yapıldığı, bu bağlamda işitme engelli öğrencilere uygun şekilde ödev konularının hatırlatılmasının canlı ders sunumlarında ayrıca belirtileceği,

-Eğitim öğretim materyallerinde canlı ders hariç diğer dokümanlarda ve sunumlarda dersin özelliğine bağlı olarak bazı derslerde örnek hazırlık soruları bulunabildiği, sorulara erişim konusunda engelli öğrencinin engelini sorun teşkil etmediği, bu durumun öğrencinin engel durumu ile ilişkili olmayıp dersin özelliğine ve öğretim elemanının dersi işleyiş biçimine göre değişkenlik gösterdiği,

-Adobe Connect altyapısı kullanılan uzaktan öğretim canlı ders sisteminde öğrencilerin ekranda öğretim elemanının sunum yaptığı video ekranını veya PPT sunumunu seçerek büyütebildiği, öğrencinin kullanmış olduğu otomasyon veya eğitim öğretim altyapısı ile ilgili talep etmesi halinde kendisine her türlü destek verileceği,

-Yedi yüze yakın uzaktan öğretim canlı dersi bulunduğu, otuzu aşkın canlı dersin eş zamanlı yürütüldüğü, derslere altyazı ve işaret dili desteği eklenmesinin içinde bulunulan dönemde mümkün olmadığı, engelli öğrencilerin daha iyi eğitim sürdürebilmeleri için altyapıyı güçlendirme ve engellilere uygun hale getirme çalışmalarının devam ettiği, işaret dili uzmanı öğretim elemanları ile görüşmeler yapıldığı, ENUYGAR birimi ile iş birliği içinde çalışmaların yürütüldüğü,

-Canlı (online) dersleri eşzamanlı olarak takip edemeyenler için derslerin arşivlendiği, fakültede yürütülen tüm açıköğretim ve uzaktan öğretim programları eğitim öğretim materyallerinin (PDF ders dokümanları, videolar, PPT sunumları) iyileştirildiği, 2017-2018 eğitim yılından itibaren uygulamaya geçirileceği,

-Engelli öğrencilerin canlı ders takiplerinde yaşadığı sorunların Fakülte Yönetim Kurulunda görüşüldüğü, engelli öğrencilerin 2016-2017 bahar dönemi itibariyle canlı ders takibinden muaf tutulduğu, ayrıca İletişim Fakültesi Dekanlığı ile görüşülerek öğrencinin istediği tüm derslerden hafta içi örgün derslere katılmasının uygun görüldüğü,

-Engelli öğrencilerin fakülteyle daha hızlı iletişime geçip taleplerinin çözüme kavuşturulması için Öğrenci İşleri Bürosu altında “Özel Gereksinimli Öğrenciler Şubesi” oluşturulduğu, engelli öğrencilerin kayıt, ders seçme, sınav işlemlerinin ayrı takip edildiği ve desteklendiği, N.TOPÇU'nun talebi üzerine engel raporu göz önünde bulundurularak, ilgili ders notları işaret dili uzmanlarına inceletilerek sonucun öğrenciye bildirileceği” belirtilmiştir.

2.2. İstanbul Üniversitesi Engelliler Uygulama ve Araştırma (ENUYGAR) Merkezi Müdürlüğünün 21/04/2017 tarihli ve 153700 sayılı yazısında;

“-AUZEF öğrencisi ... ve aynı fakültede eğitim gören diğer engelli öğrencilerin yaşadıkları uyum sorunlarının ENUYGAR Merkezi Engelli Öğrenci Birimi tarafından yakından izlendiği, özel gereksinimli bireylerin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunların çözülebilmesi amacıyla, Fakülte Dekanları ve eğitim sorumlularıyla defalarca görüşmeler yapıldığı, işitme engelli bireyler için istenen çözümlere ulaşılması konusunda aksaklıklar yaşandığının bilindiği,

-... 'nun başvurusu da dikkate alınarak, ekte sunulan sorunlar tekrar yazılı olarak belirtilerek, İÜ Genel Sekreterliğinden toplantı talep edildiği, 13.02.2017'de yapılan “Engelli Öğrenciler Fırsat

Eşitliği” konulu toplantıda bazı önerilerin sunulduğu ve kararların alındığı, bu doğrultuda 16.03.2017’de AUZEF tarafından engelli öğrenciler için iki akademik danışman atandığı, öğrencilerin bireysel başvurularının akademik danışmanlar aracılığıyla AUZEF Dekanlığına iletildiği ve sorunların çözümünün hızlandırıldığı,

-AUZEF’te eğitim gören engelli öğrenci sayısının Şubat 2016 itibarıyla 499, Şubat 2017 itibarıyla 842 olduğu, kayıt yaptırdıktan sonra eğitime devam edenlerin ve yaşadıkları sorunların belirlenmesine yönelik bir anket hazırlandığı, kayıt sistemi aracılığıyla doldurulmasının planlandığı, böylece sorunların tekrar değerlendirileceği” bildirilmiştir.

2.3. ENUYGAR Merkezi Engelli Öğrenci Koordinatörlüğünün yukarıda belirtilen önerilerinde ise özetle;

(...) **AUZEF web sitesi için öneriler:** a. AUZEF’in web sayfasına ENUYGAR Engelli Öğrenci Birimi linki eklenmesi, Engelli Öğrenci Birimini tanıtıcı alt yazılı ve işaret dili tercümesi yapılmış bir video kaydı konulması; b. Özel gereksinimli öğrenciler için gerekli bilgiler adı altında bir metin hazırlanması; metin içeriğinde: i. Özel gereksinimli öğrencilerin yatıracakları materyal ücretleri hakkında bilgi, ii. Görme ve işitme engelli öğrenciler için bilgiye erişim ve sınav uygulamaları konusunda AUZEF olanakları hakkında bilgi, iii. Engelli öğrenci statüsünde olan öğrenciler için öğrenci gereksinimlerini gösteren kısa bir anket eklenmesi; **İnternet siteleri ve sınıf uygulamalarının erişilebilirliği için öneriler:** a.İşitme engelli öğrenciler için i.Ders videolarının alt yazılı olarak sunulması (alt yazı programı acilen satın alınması), ii. Kitaplarda sadeleştirme yapılması, iii. İşaret dili için alt yapı çalışmalarının planlanması, iv. Derse canlı katılımlarının kolaylaştırılması (...), hususları belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin “Makul Düzenleme” başlıklı 2 nci maddesinde “Makul düzenleme, engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini diğer bireylerle eşit şartlarda kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, orantısız veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve düzenlemeleri ifade eder.”; **“Eğitim” başlıklı 24 üncü maddesinde** “...Engellilerin (...) genel eğitim sistemi içinde ihtiyaç duydukları desteği almalıdırlar,(...) Engellilere yönelik bireyselleştirilmiş etkin destekleyici tedbirler, engellilerin tam katılımı hedefine uygun olarak, akademik ve sosyal gelişimi artırıcı ortamlarda sağlanmalıdır...” hükümleri düzenlenmiştir.

4. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Devletin temel amaç ve görevleri” başlıklı 5 inci maddesinde, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak..”; **“Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10 uncu maddesinde;** “...Çocuklar, yaşlılar, özürllüler,...için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.”; **“Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42 nci maddesinde;** “...kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz. ...Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır...””; **“Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında** “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler”; **“Yükseköğretim üst kuruluşları” başlıklı 131 inci maddesinde** “Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim - öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların

kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile Yükseköğretim Kurulu kurulur.” hükümleri yer almaktadır.

5. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun “Kurumun Görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” hükmü yer almaktadır.

6. 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun “Eğitim ve öğretim” başlıklı 15 inci maddesinde “(Değişik:6/2/2014-6518/73 md.) Hiçbir gerekçeyle engellilerin eğitim alması engellenemez. Engelliler, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, yaşadıkları çevrede bütünleştirilmiş ortamlarda, eşitlik temelinde, hayat boyu eğitim imkânından ayrımcılık yapılmaksızın yararlandırılır. Genel eğitim sistemi içinde engellilerin her seviyede eğitim almasını sağlayacak bütünleştirici planlamalara yer verilir. (...) Üniversite öğrencilerinden engelli olanların öğrenime etkin katılımlarını sağlamak amacıyla Yükseköğretim Kurulu koordinasyonunda, yükseköğretim kurumları bünyesinde, engellilere uygun araç-gereç ve ders materyallerinin, uygun eğitim, araştırma ve barınma ortamlarının temini ile eğitim süreçlerinde yaşadıkları sorunların çözümü gibi konularda çalışma yapmak üzere Engelliler Danışma ve Koordinasyon Merkezleri kurulur. (...) İşitme engellilerin eğitim ve iletişimlerinin sağlanması amacıyla Türk işaret dili sistemi oluşturulur. (...) Engellilerin her türlü eğitim, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamak üzere kabartma yazılı, sesli, elektronik kitap; alt yazılı, işaret dili tercümeli ve sesli betimlemeli film ve benzeri materyal temin edilmesine ilişkin gerekli işlemler Millî Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca yürütülür.” hükmü düzenlenmiştir.

7. 14 Ağustos 2010 tarihli, 27672 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğinin Amaç başlıklı 1 inci maddesinde “(1) Bu Yönetmeliğin amacı; yükseköğrenim gören özürlü öğrencilerin öğrenim hayatlarını kolaylaştırabilmek için gerekli akademik ortamın hazırlanmasını ve eğitim-öğretim süreçlerine tam katılımlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak ve düzenlemeler yapmak üzere (...) yükseköğretim kurumları bünyesinde oluşturulacak özürlü öğrenci birimlerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.”; **Yükseköğretim kurulu özürlü öğrenciler komisyonu başlıklı 5 inci maddesinde** “(1) Yükseköğretim Kurulu bünyesinde yükseköğrenim aşamasına gelen veya yükseköğrenim gören özürlü öğrencilerin ihtiyaçlarını belirlemek, belirlenen ihtiyaçlara göre yapılması gereken idari düzenlemeleri planlamak ve gerekli alt yapı standartlarını oluşturarak ilgili yükseköğretim kurumları arasında koordinasyonu sağlamak üzere Yükseköğretim Kurulu Özürlü Öğrenciler Komisyonu oluşturulur. (...)”; **Yükseköğretim kurumları özürlü öğrenci birimleri başlıklı 11 inci maddesinde** “(1) (Değişik: RG-03/01/2013-28517) Yükseköğretim kurumları tarafından eğitim öğretim işlerinden sorumlu bir rektör yardımcısı başkanlığında ve sorumluluğunda, (...) seçilmiş temsilcilerden oluşan, özürlü öğrencilerin idari, fiziksel, barınma ihtiyaçları ile sosyal ve akademik alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanması için yapılması gerekenleri belirleyip, yapılacak çalışmaları planlamak, uygulamak, geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını değerlendirmek üzere, doğrudan rektörlüğe bağlı özürlü öğrenci birimleri oluşturulur. Yükseköğretim kurumları bu birimlerin amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için gerekli olan kaynağı bütçelerinden tahsis ederler. Birimlerin çalışma usul ve esasları yükseköğretim kurumlarınca belirlenir.”; **Yükseköğretim kurumları özürlü öğrenci birimlerinin görevleri başlıklı 12 nci maddesinde** “(1) Yükseköğretim kurumları özürlü öğrenci birimlerinin görevleri

şunlardır. a) Yükseköğretim programlarına kaydı yapılan özürlü öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri sırada eğitim, öğretim, burs, idari, fiziksel, barınma, sosyal ve benzeri alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için alınması gereken önlemleri belirlemek ve ortadan kaldırmak üzere çözüm önerileri sunmak, gerekli düzenlemeleri üniversitede bulunan diğer birimler veya daire başkanlıkları ile eşgüdüm içerisinde yapmak, b) Özürlü üniversite öğrencilerinin akademik, fiziksel ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde öğretim programlarını düzenlemek için özürlü öğrencinin devam ettiği eğitim ortamının uygunlaştırılması, özürlülere yönelik araç gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, özürlülere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamlarının düzenlenmesi konularında çalışmalar yapmak, (...) ğ) Bütün öğrencilerin adil ve doğru bir şekilde ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulması, fırsat eşitliğini sağlamak ve eğitim sürecini özürlü öğrenciler için de anlamlı hale getirmek için; özürlü öğrencinin sınavlarla ilgili süre, mekân, materyal, refakatçi okuyucu sağlamak ve engelin doğasından kaynaklanan farklılıklara göre alınacak gerekli tedbirleri almak, düzenlemeleri yapmak (...)” hükümleri düzenlenmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ C.ÖZLEM TUNÇAK’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

8. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; işitme engelli öğrencilerin uygun araç-gereç ve ders materyallerinin, uygun eğitim ortamlarının temini ile eğitim süreçlerinde yaşadıkları sorunların çözümü için gerekli tedbirlerin alınması, işitme engelli öğrencilerin uzaktan eğitim sisteminden kaynaklanan ihtiyaçları doğrultusunda sistemde iyileştirme yapılması, makul sürede gerekli çalışmaların etkin bir şekilde yürütülmesi ve uygulamanın denetlenmesi ile başvuranın taleplerine yönelik bireyselleştirilmiş etkin destekleyici tedbirler alınması suretiyle şikayetinin çözüme kavuşturularak 2017-2018 akademik yılı başlamadan mağduriyetinin giderilmesi hususunda İstanbul Üniversitesi Rektörlüğüne tavsiyede bulunulması yönündeki öneri Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

9. İşitme engelli başvuran, öğrencisi olduğu AUZEF Gazetecilik Bölümü tarafından sunulan ders içeriklerinin işitme engellilere uygun olmadığını, bu nedenle derslerinde başarısız olduğunu, kavrayamadığı konularda üniversitedeki Program Koordinatörü ve/veya öğretim elemanlarının kendisini yönlendirmediğini belirterek, kullanılan eğitim materyallerinin uzman veya bilirkişi tarafından incelenmesini, bunların işitme engellilerinin eğitimine uygun olup olmadığını tespit edilmesini, sıraladığı öneriler doğrultusunda sorunlarının çözümünü talep etmiştir. Başvuran ..., konuyla ilgili olarak Kurumumuza ilk başvurusunu 09/06/2016 tarihinde yapmış olup idarece sağlanan çözümün taleplerini karşılamadığını belirterek, 20/11/2016 tarihli ikinci başvurusunda bilirkişi incelemesi talebinde bulunmuş ve güncel başvurunun bu doğrultuda değerlendirilmesi gerekmiştir.

10. Başvuranın birinci paragrafta yer verilen iddiaları, dosya içeriği ve başvuru dosyasının geçmiş konu hakkında bilirkişiye başvurmayı gerekli kıldığından; AUZEF eğitim linki, Anadolu Üniversitesi Engelliler Entegre Yüksekokulu’nda görevli, işitme engelliler konusunda çalışan uzman özel eğitimciler ve Hacettepe Üniversitesi’nde görevli eğitim odyolojisi uzmanı tarafından incelenmiştir.

10.1. İşitme engelli üniversite öğrencilerinin eğitiminde hem akademisyen hem özel eğitimci olarak 20 yıl ve üzeri süreyle görev yapan uzmanlar Yard.Doç.Dr. G. K. ve Yard.Doç.Dr. N.S. tarafından sunulan görüşler çerçevesinde AUZEF linkinde hazırlanan ders notları, ders sunumları ve anlatımı videoyla yapılan iki dersin video içeriğinin incelendiği bildirilerek özetle;

-Ders notları ve sunumlarının görsel materyallerle (grafik, resim, fotoğraf vb.) çok sınırlı bir şekilde desteklendiği,

-Bazı derslerde ders notu olmadan sadece ders sunumlarının bulunduğu, iki ders dışında diğerlerinin video ile anlatımlarının olmadığı, izlenen video içeriklerinin işitme engelli öğrencilerin iletişim becerilerine uygun olmadığı,

-Ders notlarının ve sunumların işitme engelli öğrencilerin okuma anlamalarında sorun yaratmasının kaçınılmaz olduğu,

-Özel eğitime ihtiyacı olan işitme engelli bireylerin eğitiminde örgün eğitimde dahi yoğun bir şekilde desteklenmeleri gerektiği, ders planı, materyal ve ders içeriğinin işitme engellinin dil düzeyine ve bireysel ihtiyacına uygun hazırlanması gerektiği, derslerde yoğun tekrar ve görsel malzeme desteğinin gerektiği,

-Hazırlık sorularına yer verilmesinin işitme engelli öğrenciler açısından faydalı olduğu,

-AUZEF linkindeki ders materyallerinin içerikleri ve sunum şekillerinin işitme engellilerin ihtiyaçlarına yönelik hazırlanmadığı,

-İşitme engellilerin uzaktan öğretimden dil düzeyinin gelişimi oranında yararlanabileceği,

-Dil düzeyi uygun olan işitme engellilerin uzaktan eğitim/açık öğretim programlarına devam edebileceği, uygun olanlara dahi dil düzeyine ve bireysel ihtiyacına uygun şekilde ders içeriği hazırlanması gerektiği,

-AUZEF linkinde yer alan ders materyallerine yönelik “ders notları ve sunumlara işaret dili desteği sağlanması, video kayıtlarına yine işaret dili desteği sağlanması ile alt yazı eklenmesi” ve “işitme engelli öğrencilere ihtiyaçları doğrultusunda hafta sonu örgün eğitim ile destek dersleri” önerildiği, belirtilmiştir.

10.2. Hacettepe Üniversitesi Engelliler Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından hazırlanan uzman görüşünde ise Eğitim Odyolojisi Uzmanı Doç.Dr. A.S.Ş.’ nin yaptığı incelemede “(...) öğrencinin üç dönem süresince almış olduğu 18 dersin 12’sinden oldukça iyi sayılabilecek notlarla geçtiği, kalan 6 dersten ise oldukça küçük puan yetersizliği nedeniyle başarısız olduğu, aldığı derslerin üçte ikisinden (%67) başarılı, %33’ünden ise başarısız olmakla birlikte, kaldığı derslerden aldığı notların ders geçme notlarına oldukça yakın olduğu (...) İşitme kayıplı bireylerde akademik başarının, işitme kaybının derecesi başta olmak üzere işitme kaybının meydana geldiği yaş, işitme kaybının süresi, kullandığı cihaz ve cihazdan sağladığı kazanç ile paralellik gösterdiği, bu parametrelere bakılarak işitme kayıplı bireyin hangi iletişim metodunu kullanması gerektiği, eğitimde alt yazı veya diğer bazı teknik desteklere ihtiyaç duyup duymadığı ve işitme cihazı ile dersleri takip edemeyeceğine karar verildiği (...)” tespitlerine yer verilmiştir.

11. Konuyla ilgili akademik araştırmalara bakıldığında Sabancı Üniversitesi tarafından hazırlanan “Engelsiz Türkiye İçin Yolun Neresindeyiz?” başlıklı araştırma (Sabancı Üniversitesi, http://ciad.sabanciuniv.edu/sites/ciad.sabanciuniv.edu/files/13019_sabanci_rapor_tr.pdf, s.200) raporunda “(...) Engelsiz üniversiteden söz edilebilmesi için ders materyallerinin, ders programlarının, internet sitelerinin, üniversitelerdeki fiziksel düzenlemelerin engellilerin erişimine uygun biçimde düzenlenmesi gereklidir. Bu konularda erişilebilirliğin/ulaşılabilirliğin nasıl sağlanabileceğini ortaya koyan evrensel standartların, tasarımların izlenmesi gerekmektedir. Özetle yükseköğretim kurumlarında engelli öğrenciler üniversiteye kayıt, derse kayıt, ders materyalleri,

sınavlar, öğretim elemanlarının ders anlatımı ve tutumları, üniversitenin olanaklarından yararlanma vb. konularında çeşitli zorluklar yaşamaktadırlar. Yükseköğretim kurumlarına daha fazla öğrencinin erişebilmesi için mevzuat düzenlemelerinin uygulamaya geçirilmesini sağlayarak engellilerin yaşadıkları zorlukları asgari seviyeye indirmek bir zorunluluktur.” tespitleri ile başvuranın taleplerinin karşılanması gerekliliğini destekleyici nitelikte sonuçlara yer verildiği görülmektedir.

11.1. 2007 yılından bu yana sivil toplumun katılımıyla üniversiteler tarafından düzenlenen Engelsiz Üniversite Çalıştaylarında engellilerin yükseköğretimdeki sorunları ele alınmakta olup, çalıştay raporlarında engellilerin akademik eğitimi ile ilgili olarak bazıları sadece işitme engellilere yönelik olan ve başvuranın iddialarının yerindeliği açısından başvurunun değerlendirilmesinde dikkate alınabileceği düşünülen aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

“-(...) İşitme engelliler için halka sistemi ve FM sistemlerinin kurulması, taşınabilir FM sistemi, kayıt cihazı, her engelle yönelik broşür, sınavlarda öğrencilerin engeline göre uygun koşulların sağlanması (Braille, bilgisayar, büyük punto ya da renklerin belirlenmesi), sınavlarda olacak tüm değişiklikler ve önerilerin yazılı olarak verilmesi, kütüphanelerde ses yalıtımı, kayıt ve uygun ders çalışma birimlerinin oluşturulması, uzman kişiler tarafından akademisyenlere, engelli bireylere ders anlatma tekniklerini kullanma semineri (düzenlenmesi) (...)”, (1.Çalıştay Raporu, 2007, <http://www.tiu.org.tr/turkce/content/view/95/100/>),

-Sınavların işitme engelinin anlayabileceği formatlarda kendisine verilmesi sağlanmalıdır. Doğuştan işitme engellilere için işaret dili kullanılabilir. Az duyanlar için her türlü iletişim yolları denebilir (işaret dili, dudak okuma vb.) Soru metinleri daha kısa ve anlaşılır olacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Öğrencinin engelli olsun veya olmasın, hiçbir dersten muaf tutulmaması ana prensip olarak belirlenmelidir. Dersin öğrenciye aktarımında güçlükler varsa; öğrenci, engelliler birimi ve konunun uzmanlarından destek alınarak içeriğin düzenlenmesi yoluna gidilmelidir. (3.Çalıştay, 2009, İstanbul Üniversitesi, <http://www.tiu.org.tr/turkce/content/view/86/100/>)

-Ders materyallerinin, ders programlarının, web sayfalarının, üniversitelerdeki fiziki düzenlemelerin engellilerin erişimine uygun biçimde düzenlenmesi halinde engelsiz bir üniversiteden söz edilebilir. (...) Ders içerisinde takip edilen kitap, sunum ve diğer materyallerin engellilerin engel türlerine göre farklı formatlarda da sunulması gerekmektedir. (...)Ders içinde yapılan sunum ve öğretim görevlisinin önceden hazırlamış olduğu ders notları engelli öğrenciyle istediği formatta paylaşılmalıdır. İşitme engelliler için, ders içinde var olabilecek işitsel materyaller için görsel bir format düşünülmelidir. (...) Ders içinde var olabilecek harita, resim, grafik veya diyagram gibi görsel materyallerin teknolojik imkanlar kullanılarak doküsal biçimde kişiye sunulması mümkündür. (4. Çalıştay, 2010, Engelli Öğrenciler Platformu, <http://www.tiu.org.tr/turkce/content/view/105/87/>)

-Engelli öğrencilerin engel türleri ve dereceleri aynı olsa da eğitsel gereksinimleri farklılaşacağı için engelli öğrencilerle bireysel görüşmeler ve değerlendirmeler yapılarak onların eğitsel gereksinimleri belirlenmeli(...); Engelli öğrencilere yönelik bireysel öğretim uyarlaması yapılmalı, (...) Engelli öğrencilerin derslerden muaf tutulmaları kısa süreli çözümler olduğundan, muafiyet görüşü yerine öğrencilerin derslerden en iyi biçimde yararlanabilmelerini sağlayacak erişilebilir öğretim materyali ya da evrensel tasarım görüşü benimsenmeli; Engelli öğrencilerin gereksinimleri doğrultusunda yapılacak sınav uyarlamaları engelli öğrenci, ilgili akademisyen ve engelli öğrenci biriminin kararıyla yapılmalı (sözlü ya da yazılı sınav olmak, bilgisayar kullanmak, ek süreden yararlanmak, okuyucu- yazıcı yardımcı kullanmak, iri puntolu sınav sorularından yararlanmak, (...) soruları sadeleştirmek, sözcük dağarcığını basitleştirmek, kısa ve açık cümleler kullanmak (10. Engelsiz

11.2. Yükseköğretim Kurulu Özürlü Öğrenci Komisyonu tarafından Mayıs 2010'da Gazi Üniversitesi'nde düzenlenen Engelsiz Üniversite Birimlerinin Yapılandırılması ve İşleyişi Toplantısında, İşitme Engelliler Projesi konusunda konuşma yapan, kulak burun boğaz hastalıkları alanında uzman ve İşitme Konuşma Bilimcileri Derneği yönetim kurulu üyesi olan Prof. Dr. Yusuf Kemaloğlu “(...) çalışmalar sırasında, karşımıza çıkan en önemli sorunlardan birisi farklı iletişim yöntemleri geliştiren işitsel yetersizlikten etkilenmiş (FİTYE) gençlerin eğitim sorunu. Aslında pek çok sorunu olan ve bu sorunlarına çözüme yönelik, kalıcı ve katılımcı çözümler getirilmesi için çok az çalışma yapılmış olan bu bireylerin, eğitim sorunu diğer sorunların da çözümü için de anahtar görevine haizdi. Lise çağına gelen FİTYE gençlerin çok azı üniversiteye gitmekteydi. (...) Üniversiteye gidenler de pek çok sorunla karşılaşılıyor ve devam ettikleri programları genellikle iki katı sürede bitiriyor; aralıklı olarak yarım bırakıyor veya terk ediyorlardı. (...) Gerek proje uygulanması sırasında gerekse anketler değerlendirilip çözüm yollarının tartışılması sırasında ortaya çıkan en önemli sonuç, şüphesiz ki, FİTYE'lerin yükseköğrenim sorununun genel sorunlarından ayrılarak çözülemeyeceği ve genel sorunların tamamının da iki noktaya endeksli olduğu görüldü: i) Eşitlik ve saygı bağlamında ele alacağımız, FİTYE'lerin Anayasamızda belirtildiği gibi eşit birer vatandaşımız olduğunun ve onların da diğer vatandaşlarımız gibi başta eğitim olmak üzere her türlü kamu hizmetinden faydalanma hakkının olduğunun kabul edilmesi. Bu bağlamda da onlara bu hakları sunarken onların farklılıklarına, farklı gereksinimlerine saygı gösterilmesinin gerektiği. ii) Eğitim sürecinin tamamında, okul öncesi özel eğitimden başlanarak FİTYE'lerin gereksinimlerine göre değişiklikler yapılması.” tespitlerinde bulunmuştur.

(http://www.yok.gov.tr/web/guest/icerik/journal_content/56_INSTANCE_rEHF8BIsfYRx/10279/30054)

11.3. “Ortaokulda Öğrenim Gören İşitme Engelli Öğrencilerin Türkçe Eğitiminin ve Okuma-Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi” isimli doktora tezinin verilerinden yararlanarak hazırladıkları aynı adlı makalede (<http://www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZfWT/article/viewFile/609/609>) Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünden Prof. Dr. N.D. ve Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünden Yrd.Doç.Dr.E.N.T. tarafından “İşitme engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri için karşılaştıkları bilgilerle ilgili geçmiş yaşantı ve deneyime sahip olmaları gerekmektedir. Uzuner vd.,(2011, s. 2112), ‘Deneyim, çocuğun geçmiş bilgilerini, okuduğu metni daha iyi anlamasına olanak sağlayan etkenlerden biri’ olarak değerlendirilmiştir. Çünkü okuyucular, yeni bilgilerini önceki bilgileriyle ilişkilendirerek okuduğundan anlam çıkarabilirler (Gillet, Temple ve Crawford, 2004; Ü. Girgin, 2005; Gunning, 2003; Schirmer, 2000). İşitme engelli öğrencilerin deneyimlerinin olmaması, onların okuduklarını anlamalarını ve yorumlamalarını engellemektedir (Elffenbein, Hardin-Jones ve Davis, 1994; Mayer ve Wells, 1996). İşitme engelli öğrencilerin okuduklarını anlamamalarında, deneyimlerinin olmamasından dolayı kelime hazinelerinin zayıf olmasında etkili olduğu bilinen bir gerçektir (Garrison, Long, Dowaliby, 1997; Kelly, 1996; Luetke-Stahlman, Corcoran Nielsen, 2003; Paul, 2003; Waters, Van Bon, Tellings ve Van Leeuwe, 2006). Bunun sonucunda, işitme engelli öğrenci karşılaştığı bir metinde harfleri tanısa da bunları kelime olarak düşünememekte, hatta kelimeleri cümlelere, cümleleri paragraflara dönüştüremeyip anlamlandıramamaktadır.(...)” belirtilmiştir. İşitme engelli öğrencilerin deneyimlerinin olmamasının, okuduklarını anlamalarını engellediği hususuna yönelik tespitler, başvuranın dosya içeriğindeki iddialarını desteklemektedir.

11.4. Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 2013 yılında yayınlanan Engelli Hakları İnceleme Raporu'nda

(https://www.tbmm.gov.tr/komisyoin/insanhaklari/docs/2013/raporlar/engelli_haklari_inceleme_raporu.pdf, s.104-107) eğitim konusunda yer verdiği “ (...) İşitme engelliler okullarının müfredatı diğer okullarla aynıdır. Oysa sağır ve dilsiz olan, kavram yeterliğine sahip olmayan çocukların diğerleriyle aynı eğitim alarak aynı sınava tabi tutulmaları adil olmamaktadır. Bunun sonucunda doğal olarak üniversite sınavlarında birçok işitme engelli kötü puan almaktadır. İşitme engelliler ayrı bir sınava tabi tutulmalı ve üniversitede okuyanlara destek verilmelidir. (...) Yine, engelli öğrencilere sınav ve eğitim ortamını uygun hale getirmeye yönelik olarak pozitif ayrımcılık uygulamaları da tam olarak BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesinde belirtilen “makul düzenleme” kavramına karşılık gelmektedir. Bu uygulamaların diğer üniversitelere de örnek olması beklenmekle birlikte üniversitemizin projeler üzerinden diğer kurumlarla işbirliği yapması da teşvik edilmelidir.(...)” tespitlerinin başvuranın taleplerinin idarece yerine getirilmesi gerekliliğini desteklemektedir.

12. Başvuru konusuna ilişkin yasal düzenlemeler ve idarenin hukuki sorumluluğu yönünden; Anayasanın 90 ıncı maddesine göre usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmünde olup Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme ile engellilerin temel hak ve özgürlüklerden yararlanmalarının, eğitim hizmetlerine, bilgiye ve iletişime erişiminin, tüm insan haklarından ve temel özgürlüklerden tam olarak yararlanmaları güvence altına alınmaktadır. Sözleşmenin “Eğitim” başlıklı 24 üncü maddesinin “Engellilerin (...) genel eğitim sistemi içinde ihtiyaç duydukları desteği almalıdırlar, (...) Engellilere yönelik bireyselleştirilmiş etkin destekleyici tedbirler, engellilerin tam katılımı hedefine uygun olarak, akademik ve sosyal gelişimi artırıcı ortamlarda sağlanmalıdır(...)” hükmüyle taraf devletler, engelliler için fırsat eşitliği temelinde ve ayrımcılık yapılmaksızın, yaşam boyu eğitim anlayışı çerçevesinde eğitimin tüm aşamalarını kapsayacak şekilde, engellilerin ihtiyaçlarına göre bireyselleştirilmiş tedbirler almakla ve gerekli düzenlemeler yapmakla yükümlü kılınmıştır. Dolayısıyla bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak planlanan ve uygulanan akademik programlar aracılığıyla yapılan uzaktan eğitimde, işitme engellilere yönelik hizmet ve imkanların, hayat boyu öğrenme stratejisi de dikkate alınarak geliştirilmesinin idarenin sorumluluğunda olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim Anayasa'nın sosyal devlet ilkesine yer verilen 2 nci, bireyin maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamakla yükümlü olan devletin amaç ve görevlerinin sayıldığı 5 inci, devletin, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alacağına belirtildiği 42 nci maddesi hükümleri de idarenin anılan yükümlülüğünün anayasal çerçevesini oluşturmaktadır.

13. Ayrıca engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek, doğuştan sahip oldukları onura saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak amacıyla düzenlenen 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunda engellilerin, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, eşitlik temelinde, hayat boyu eğitim imkânından ayrımcılık yapılmaksızın yararlandırılması öngörülmekte, üniversite öğrencilerinden engelli olanların öğrenime etkin katılımlarını sağlamak amacıyla Yükseköğretim Kurulu koordinasyonunda, yükseköğretim kurumları bünyesinde kurulacağı belirtilen Engelliler Danışma ve Koordinasyon Merkezleri “engellilere uygun araç-gereç ve ders materyallerinin, uygun eğitim, araştırma ve barınma ortamlarının temini ile eğitim süreçlerinde yaşadıkları sorunların çözümü, işitme engellilerin eğitim ve iletişimlerinin sağlanması amacıyla Türk işaret dili sistemi oluşturulması” gibi konularda çalışma yapmak üzere görevli kılınmıştır. Bu kapsamda başvuranın yükseköğrenim gören diğer işitme engellileri de ilgilendiren şikayetlerinin çözümü için kanun koyucunun mevzuatta her düzeyde detaylı düzenlemeler yapmasına rağmen, idarelerin uygulamalarında eksiklikler ve aksaklıklar bulunduğu anlaşılmaktadır.

14. Bu doğrultuda İstanbul Üniversitesi'nde kayıtlı özel gereksinimli öğrencilerin karşılaştıkları dezavantajları ortadan kaldırmaya, üniversitede akademik, sosyal ve kültürel ortamlara eşit fırsatlarla katılımlarını sağlamaya yönelik usul ve esasların düzenlendiği *Özel Gereksinimli Öğrenciler İçin Eğitimde Fırsat Eşitliği Yönergesi* Engelliler Hakkında Kanun'un da aralarında bulunduğu dayanaklarla düzenlenmiş olup; AUZEF Dekanlığı'nın *eğitim sisteminde yönergeye aykırılık bulunmadığı* yönündeki savunmasının yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde yerinde olmadığı, ilgili tüm mevzuat yönünden başvuranın taleplerinin yeniden değerlendirilerek işlem tesis edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Yönergenin Eğitim-Öğretim Uygulamaları bölümünde *Ders uygulamaları, Sınav uygulamaları*; Hizmetlere Erişim, Mimari erişilebilirlik bölümünde *Bilgiye erişim*; Çeşitli ve Son Hükümler bölümünde *İyi tutum* başlıkları altında düzenlenen hükümlerinin, başvurana sunulacak hizmette dikkate alınması ve şikayet başvurusuna konu hususlarla ilgili olarak Rektörlüğe bağlı tüm birimlerce mevzuatın etkin uygulanıp uygulanmadığının denetlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

15. Genel eğitim sistemi içinde engellilerin ihtiyaç duydukları desteği alması, engellilere yönelik bireyselleştirilmiş etkin destekleyici tedbirlerin, engellilerin tam katılımı hedefine uygun olarak, akademik ve sosyal gelişimi artırıcı ortamlarda sağlanmasına yönelik genel yasal yükümlülükler çerçevesinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının, şikayet konusunun ülke çapındaki üniversitelerdeki yaygınlığı dikkate alındığında, başvuruya konu idareyle birlikte sorumlu ve yükümlü olduğu düşünülmektedir. Nitekim mevzuatta yükseköğretim kurumları bünyesinde, engellilere uygun araç-gereç ve ders materyallerinin, uygun eğitim ortamlarının temini ile eğitim süreçlerinde yaşadıkları sorunların çözümü gibi konularda çalışma yapılması hususlarında üniversitelerde oluşturulan ilgili birimlerin Yükseköğretim Kurulu koordinasyonunda bulunduğu düzenlenmiştir. Bu doğrultuda yükseköğrenim gören engelli öğrencilerin ihtiyaçlarını belirlenmesi, gerekli idari düzenlemelerin planlanması ve alt yapı standartlarının oluşturularak ilgili yükseköğretim kurumları arasında koordinasyonun sağlanması için Yükseköğretim Kurulu Özürlü Öğrenciler Komisyonu oluşturulmuştur.

16. ***Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde;*** %72 oranında işitme engeli bulunan, uzaktan öğretime kayıtlı ...'nın birinci paragrafta açıklanan, uzaktan öğretim ders içerikleri ve materyallerinin işitme engelli öğrencilere uygun olmadığına ilişkin iddiaları ile konuyla ilgili olarak üniversitenin yetkili birimlerince kendisine yönlendirme yapılmadığı hususlarındaki başvurusu, ...'nın bilirkişi görüşü alınması talebi doğrultusunda uzman görüşleri alınarak, ayrıca resmi kurumlar, üniversiteler vb. tarafından yapılan, engelli hakları alanında faaliyet yürüten sivil toplum örgütlerinin de katkı sağladığı, engellilere yönelik çeşitli araştırmaların sonuçları ile dosya kapsamında idarenin sunduğu bilgi belgeler dikkate alınarak, AUZEF uzaktan öğretim linkinin işitme engellilere uygun olmadığı, engelli öğrencilerle ilgili mevzuatın uygulanmasından sorumlu olan üniversite yönetiminin başvuranın süregelen şikayetlerine rağmen 2016 yılından bu yana etkin ve kalıcı bir çözüm geliştirmede, işitme engelli öğrencilerin sorunlarına gerekli özeni göstermediği tespit edildiğinden idarenin işitme engelli öğrencinin uzaktan eğitimle ilgili taleplerine yönelik geçen süre zarfında herhangi bir tedbir almamasının ve iyileştirme yapmamasının hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

17. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; başvurulara ilişkin idareden istenilen bilgi ve belgelerin

süresi içerisinde ve gerekçeli bir şekilde Kurumumuza gönderilmediği, Yükseköğretim Kurumları Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğinde yükseköğretimdeki engelli öğrenciler için gerekli akademik ortamın hazırlanmasını ve eğitim-öğretim süreçlerine tam katılımlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak ve düzenlemeler yapmak için oluşturulan engelli öğrenci birimlerinin doğrudan Rektörlüğe bağlı olduğu, eğitim öğretim işlerinden sorumlu bir rektör yardımcısı başkanlığında ve sorumluluğunda faaliyet gösterdiği düzenlendiği halde, 07/04/2017 tarihli yazımıza istinaden gönderilen cevabi yazı ile Rektörlük tarafından sadece AUZEF Dekanlığı ve ENUYGAR Müdürlüğü'nün cevaplarının Kurumumuza iletilmesiyle yetinildiği, bu nedenle idarenin kanunlara uygunluk, hesap verilebilirlik, makul sürede ve gerekçeli karar verme ile kararın gerekçeli olarak bildirilmesi ilkelerine uygun davranmadığı tespit edildiğinden, idarenin bahse konu ilkelere uygun davranması beklenmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

18. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup İstanbul idare mahkemesinde yargı yolu açıktır. Tavsiye Kararının ilgili idareye tebliğ tarihi başvurana ayrıca bildirilecektir.

19. 6328 sayılı Kanunun “Dava açma süresinin yeniden işlemeye başlaması” başlıklı 21 inci maddesinde, Kamu Denetçiliği Kurumunun inceleme ve araştırmasını, başvuru tarihinden itibaren altı ay içinde sonuçlandıramaması hâlinde durmuş olan dava açma süresinin kaldığı yerden işlemeye başlayacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda incelemenin altı ayda bitirilememesi gerekçesi, dava açma süresinin kaldığı yerden yeniden işlemeye başlayacağı hususu ve yargı yolu başvurana 15/05/2017 tarihli ve E.4686 sayılı yazı ile bildirilmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Engelli üniversite öğrencilerinin eğitime engelsiz erişimi ile fırsat eşitliği temelinde ve ayrımcılık yapılmaksızın, engellilerin yükseköğretim sürecine tam katılımının sağlanmasına yönelik temel hedefler doğrultusunda, işitme engelli öğrencilerin uygun araç-gereç ve ders materyallerinin, uygun eğitim ortamlarının temini ile eğitim süreçlerinde yaşadıkları sorunların çözümü için gerekli tedbirlerin alınması, işitme engelli öğrencilerin uzaktan eğitim sisteminden kaynaklanan ihtiyaçları doğrultusunda sistemde iyileştirme yapılması, makul sürede gerekli çalışmaların etkin bir şekilde yürütülmesi ve uygulamanın denetlenmesi ile başvuranın taleplerine yönelik bireyselleştirilmiş etkin destekleyici tedbirler alınması suretiyle şikayetin çözümü kavuşturularak 2017-2018 akademik yılı başlamadan mağduriyetinin giderilmesi için **İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

Kararın bilgi edinilmesi için **YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA TEBLİĞ EDİLMESİNE,**

6328 sayılı Kanunun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünce, bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi